

Summary in Swedish

Sammanfattning på svenska

Forskningsproblemet

Enligt en rad studier är utbildning den faktor som har starkast effekt på politiskt deltagande (Rosenstone och Hansen 1993; Schlozman, Verba och Brady 2012, Verba, Schlozman och Brady 1995; Wolfinger och Rosenstone 1980). Vanligtvis framhålls att utbildning påverkar kunskap och kognitiv förmåga, vilket i sin tur påverkar politiskt deltagande. På senare år har dock en rad studier ifrågasatt hur det kausala sambandet ser ut. Frågan gäller närmare bestämt om utbildning bör ses som en direkt *orsak* till politiskt deltagande eller om det snarare är en *proxy* för andra faktorer som är relaterade till utbildning (Berinsky och Lenz 2010; Burden 2009; Campbell 2009; Dee 2004; Kam och Palmer 2008; Milligan, Moretti och Oreopoulos 2004; Nie, Junn och Stehlik-Barry 1996; Sondheimer och Green 2010). Avhandlingen syftar till att bidra till debatten genom en serie analyser av hur utbildning är relaterat till politiskt deltagande.

I avhandlingen definieras politiskt deltagande som aktiviteter med avsikt att påverka politiska beslut. Fokus ligger vid traditionella former av politiskt deltagande så som valdeltagande och engagemang i politiska partier. Vad det gäller undersökningens oberoende variabel avses formell utbildning. Delstudierna undersöker effekter av utbildningslängd och utbildningsinriktning.

Teori

I litteraturen finns tre teoretiska modeller som erbjuder olika alternativa förklaringar till sambandet mellan utbildning och politiskt deltagande. Enligt den första modellen har utbildning i sig effekt på politiskt deltagande. Utbildning påverkar kognitiv förmåga och kunskap som i sin tur påverkar politiskt deltagande. Den kausala mekanismen är alltså enligt detta synsätt läroprocesser på individnivå.

Enligt den andra modellen, som ibland kallas sorteringsmodellen, har utbildning en relativ effekt på politiskt deltagande (Nie, Junn och Stehlik-Barry 1996). Utifrån detta synsätt har inte utbildning i sig någon direkt kausal effekt utan endast en indirekt effekt via sociala nätverk. Utbildning fungerar som en sorteringsmekanism som påverkar individers sociala

nätverk vilket i sin tur påverkar politiskt engagemang. Utbildning är enligt den här modellen alltså enbart en proxy för social position. Personer med hög social status är mer exponerade för sociala nätverk som uppmuntrar politiskt engagemang och har också större chans att bli rekryterade. Och vice versa, individer med relativt låg utbildning är ofta utanför rekryteringsnätverken till politiska aktiviteter. Modellen implicerar att effekten av utbildning är relativt snarare än absolut; vilken statusposition som utbildning genererar är beroende av utbildningsnivån i omgivningen.

Enligt den tredje modellen har utbildning inte någon effekt. Snarare är det den socialisationsprocess som sker tidigt i livet, och medfödda förmågor, som påverkar både utbildning och politiskt deltagande (Kam och Palmer 2008). Sambandet mellan utbildning och deltagande drivs alltså av en eller flera bakomliggande variabler. Särskilt viktigt i sammanhanget är faktorer så som uppväxtfamiljens socioekonomiska status, samtalsklimatet i uppväxtfamiljen och individens kognitiva förmåga.

De tre modellerna ger alltså olika förklaringar till hur sambandet ser ut och kan sammanfattas enligt följande: a) sambandet mellan utbildning och deltagande är en konsekvens av selektionseffekter; utbildning är endast en proxy för faktorer som tidig socialisation och medfödda förmågor, b) utbildning har en kausal effekt på deltagande, huvudsakligen genom de kausala mekanismerna kunskap och kognitiv förmåga, eller c) utbildning har ingen effekt i sig men påverkar social status som i sin tur påverkar politiskt deltagande. Med andra ord kan sambandet förklaras med hänvisning till a) selektionsprocesser som sker *före* individer genomgår utbildning, b) förmågor och kunskaper som tillskansats *under* tiden man genomgått utbildning, eller c) den sociala nätverksposition man uppnått *efter* genomgången utbildning.

Tidigare forskning

Metodologiskt är det svårt att korrekt mäta den kausala effekten av utbildning. Utifrån tvärsnittsstudier finns sällan möjligheten att estimeras exakt vad som är effekten av utbildning, och vilken del av sambandet som kan förklaras av andra, oftast inte direkt mätta, faktorer. Randomiserade experiment utgör standarden för att estimeras kausala effekter (Gerber och Green 2012). Men i det här fallet är det inte möjligt att genomföra ett randomiserat experiment eftersom det skulle innebära att olika individer slumpmässigt skulle behöva tilldelas olika utbildningar. Av etiska skäl är det naturligtvis inte möjligt att göra sådana ingrepp i människors liv.

Vad som då återstår är att utifrån forskningsdesign som är utformade för att pröva kausalitet och/eller medieringsanalys försöka undersöka effekter av utbildning. Ett antal studier har använt sig av sådana forskningsdesign och inte funnit några effekter av utbildning på politiskt deltagande. Några exempel är studier av naturliga experiment i form av utbildningsreformer (Pelkonen 2012; Persson och Oscarsson 2010), studier av lottning till militärtjänstgöring (vilket utgör en exogen chock på utbildningsnivån) (Berinsky och Lenz 2011), samt studier som använder sig av så kallad matchning för att jämföra individer med högre utbildning gentemot individer som är så lika dessa på alla relevanta variabler utom just högre utbildning (Kam och Palmer 2007).

Men det finns också ett antal studier som använder sig av forskningsdesign lämpade att pröva kausala effekter och som visar att utbildning faktiskt har effekt på politiskt deltagande. Sondheimer och Green (2009) utnyttjar tre fältexperiment där olika program för att öka studieresultat genomförts (mindre klasser, extra stödundervisning, etc). Elever som deltog i dessa aktiviteter tillskansade sig i genomsnitt därefter en högre grad av utbildning och som vuxna röstade de också i större utsträckning. Milligan, Moretti, och Oreopoulos (2004) använder förändrade skollagar vilka reglerar hur länge unga måste gå i skolan som så kallade instrumentvariabler för att mäta effekten av utbildning. De kommer till slutsatsen att utbildning påverkar valdeltagande i USA, men inte i Storbritannien. En liknande studie av Dee (2004) använder förutom skollagar också geografisk distans till högre utbildning som instrumentvariabel för att mäta effekten av utbildning. Även denna studie påvisar positiva effekter av utbildning på politiskt deltagande. Det finns alltså avancerade studier som kommit fram till att utbildning saknar kausal effekt, men det finns även studier som visar nollresultat.

De studier som tidigare nämnts behandlar utbildningslängd, men ett antal studier argumenterar också för att utbildningsinriktning – i första hand samhällsvetenskapliga utbildningsinriktningar – positivt påverkar politiskt deltagande (Hillygus 2005, Niemi och Hanmer 2010). De allra flesta av dessa studier angående utbildningsinriktning är dock tvärsnittsstudier utifrån vilka man inte kan dra slutsatser om huruvida sambandet är kausalt eller ej. Behovet av studier som undersöker de kausala effekterna av utbildningsinriktning är stort.

Vad säger då tidigare forskning om relativa utbildningseffekter? Nie, Junn och Stehlik-Barry (1996) prövade i sin studie sorteringsmodellen på ett antal indikatorer på politiskt deltagande. Deras slutsats är att ökad

utbildning i befolkningen inte leder till mer politiskt deltagande utan endast till utbildningsinflation. Deras resultat har dock ifrågasatts i en rad efterföljande studier. Ett område där oenighet råder är på vilka former av politiskt deltagande som utbildning har en relativ effekt. Nie, Junn och Stehlik-Barry menar att alla former av politiskt deltagande påverkas på samma vis. Bland andra Campbell (2009) hävdar dock att det finns skäl att tro att modellen endast är tillämpbar på de former av deltagande som är sociala och kräver interaktion med andra människor. Det råder också oenighet om hur relativ utbildning bör definieras. De flesta studier på området testar effekten av individuell utbildning i relation till omgivningens utbildning. Om effekten av individens utbildning avtar då omgivningens utbildningsnivå stiger tolkas det som stöd för tesen om relativa utbildningseffekter. Frågan är då hur omgivningens utbildning ska definieras. Även här råder oenighet inom fältet: vissa menar att omgivningens utbildning ska definieras snävt geografiskt och brett åldersmässigt medan andra argumenterar för det motsatta (Tenn 2005, Helliwell och Putnam 2007, Campbell 2009).

Artiklarna i avhandlingen

Samtliga tre teoretiska modeller är svåra att pröva i samma studie eftersom det inte existerar någon undersökning som mätt alla relevanta faktorer vilka hade varit nödvändiga för att utföra ett sådant test. Av det skälet undersöker de fem artiklarna i avhandlingen olika aspekter av de tre teoretiska modellerna. De inledande tre artiklarna undersöker sorteringsmodellen om relativa utbildningseffekter och de senare två undersöker om utbildning har någon kausal effekt eller om sambandet kan förklaras med hänvisning till selektionseffekter.

Artikel 1.

Den första artikeln – *An empirical test of the relative education model in Sweden* – undersöker om effekten av utbildning är relativ i den svenska kontexten (Persson 2010). Trots att det paradoxala sambandet mellan utbildning och deltagande – mer utbildning på makronivå tycks inte ha lett till högre aggregerade nivåer av politiskt deltagande, oavsett det starka sambandet på individnivå – gör sig gällande i de flesta länder i västvärlden, har modellen inte tidigare testats utanför USA. Analysen bygger på data från de svenska valundersökningarna från 1985 till 2006 i kombination med data om utbildningsnivåer i svenska kommuner. Den svenska kontexten utgör ett hårt test på modellen i och med den högre graden av social

mobilitet och jämlikhet i Sverige jämfört med i USA. Dessutom finns det i den svenska kontexten fler alternativa vägar in i politiken där utbildningsnivå inte är helt central, exempelvis via arbetarrörelsen. I artikeln undersöks fyra former av politiskt deltagande: valdeltagande, partimedlemskap, aktivt partiengagemang, och att skriva brev till politiker. Resultaten visar visst stöd för sorteringsmodellen på röstning och aktiviteter relaterade till politiska partier. Den relativa utbildningseffektsmodellen får därmed alltså, åtminstone delvis, stöd även i den svenska kontexten.

Artikel 2.

Den andra artikeln – *Social network position mediates the effect of education on political participation* – presenterar ett mer detaljerat test av den kausala mekanism som sorteringsmodellen pekar ut (Persson 2015). Forskningen i kölvattnet av Nie, Junn och Stehlik-Barrys studie har endast undersökt de observerbara implikationerna av modellen men inte direkt studerat den mekanism som pekas ut, det vill säga social status definierat som central nätverksposition (Campbell 2009; Helliwell och Putnam 2007; Tenn 2005). Den huvudsakliga anledningen till detta är troligen bristen på tillförlitlig data om individers sociala nätverk. Den enda studie som hittills testat den mellanliggande variabeln är Nie, Junn och Stehlik-Barrys studie från 1996. Deras resultat pekar på att sociala nätverk medierar majoriteten av sambandet mellan utbildning och politiskt deltagande. Deras analyser är dock problematiska av flera skäl. För det första använder de en relativt enkel statistisk metod (stiganalys) som inte ger information om huruvida den indirekta effekten är statistiskt signifikant. För det andra är de nätverk som undersöks kontakter till personer som arbetar med politik och media, en typ av nätverk som i själva verket mycket väl kan vara en konsekvens av politiskt engagemang och inte en orsak till detsamma. Det här är ett svårlöst metodologiskt problem, men ett bredare och bättre mått på sociala nätverk skulle göra problemet mindre.

Analyserna i artikeln baseras på SOM-undersökningen från 2001. Den beroende variabeln i artikeln är aktivt partiengagemang. I 2001 års SOM-undersökning inkluderades ett unikt frågebatteri angående relationer till individer med olika yrkestillhörighet. Listan omfattar yrkeskategorier så som polis, professor, journalist, etc. I analyserna används 20 stycken indikatorer för att skapa en latent variabel i en strukturell ekvationsmodell. Resultaten visar att starka band till ett brett nätverk av högstatusindivider medierar sambandet mellan utbildning och deltagande. Studien ger därmed stöd till sorteringsmodellen så till vida att den bekräftar den kausala mekanism som

modellen pekar ut.

Artikel 3.

Den tredje artikeln – *Is the effect of education on voter turnout absolute or relative? A multi-level analysis of 37 countries* – är den första länderkomparativa studien av relativa utbildningseffekter (Persson 2013). Den kombinerar data från The Comparative Study of Electoral Systems och European Social Survey som tillsammans omfattar omkring 275 000 individer i 173 land-år i 37 länder. Studien fokuserar på valdeltagande som beroende variabel. Ett problem med komparativa data är att det saknas standardiserade mått på utbildningslängd i de olika länderna. Därför presenterar artikeln ett alternativt sätt att pröva relativ utbildning, närmare bestämt genom ett mått på varje individs relativa utbildningsranking inom respektive femårskohort inom varje land. Resultaten visar att när det relativa utbildningsmättet inkluderas i modellerna så reduceras kraftigt den absoluta effekten av utbildning. Det tycks alltså inte vara så att vissa utbildningar har stabila effekter över tid och i olika länder, effekten av utbildningsnivå är snarare beroende av omgivningens utbildningsnivå. Undersökningen visar också att skillnaderna i valdeltagande mellan individer med hög respektive låg relativ utbildning är som störst när nivån på valdeltagandet är låg.

Artikel 4.

Den fjärde artikeln – *Testing the relationship between education and political participation using the 1970 British Cohort Study* – undersöker effekten av högre utbildning genom matchning (Persson 2014). Idén med matchning är att efterlikna en experimentell situation. Genom matchning skapas en jämförelsegrupp med personer med lägre utbildning men som i övrigt är så lika personerna med högre utbildning som möjligt.

Artikeln använder data från The British Cohort Study vilket är en undersökning som följer alla som föddes i Storbritannien under en vecka 1970. Studien innehåller bland annat variabler som mäter kognitiv förmåga vid fem och tio års ålder, familjens socioekonomiska status och sociala och kulturella aktiviteter. Därmed ger dessa data en möjlighet att matcha på en rad relevanta variabler som tidigare forskning inom området inte har haft tillgång till.

Analyserna visar att före matchning bekräftas den gängse bilden av sambandet; det finns signifikanta skillnader i politiskt deltagande mellan individer med högre utbildning jämfört med individer med lägre

utbildningsnivåer. Efter matchning reduceras dock skillnaderna mellan individer med olika utbildning kraftigt och inga statistiskt signifikanta skillnader kvarstår. Resultaten ger därmed stöd till idén om att utbildning i sig saknar kausal effekt och att sambandet i första hand kan förklaras med hänvisning till de selektionsprocesser som föregår utbildningsval.

Artikel 5.

I den femte artikeln – *Does type of education affect political participation? Results from a panel survey of Swedish adolescents* – riktas fokus mot utbildningsinriktning (Persson 2012). I den svenska kontexten finns en betydande skillnad i politiskt deltagande mellan individer som gått på teoretiska respektive yrkesförberedande gymnasieprogram. Frågan är dock om denna skillnad i deltagande är ett resultat av utbildningarna i sig eller om den kan förklaras i termer av selektionseffekter. För att undersöka detta följdes ett antal elever under deras första år i gymnasiet. Den första mätningen skedde strax efter att de just börjat gymnasiet och deras utbildningsinriktning inte ännu kunnat ha effekt och den andra mätningen skedde i slutet av det första läsåret. Skillnader mellan individer med olika typer av gymnasieutbildning existerar redan när de började på gymnasiet. Under det första året ökar inte skillnaderna mellan eleverna på teoretiska respektive praktiska program. Det mesta tyder alltså på att skillnaderna kan förklaras av andra faktorer än sådant som har med skolan att göra. Vissa faktorer i hemmiljön visar sig istället påverka både utbildningsval och politiskt deltagande.

Slutsatser

De tre första artiklarna i avhandlingen visar stöd för den relativa utbildningseffektmodellen medan de sista två artiklarna visar stöd för att utbildning är en proxy för andra faktorer som föregår utbildningsval. Resultaten kan uppfattas som motstridiga och vidare studier bör utsätta de teoretiska modellerna för hårdare tester mot varandra. Överlag ger studierna svagt stöd till hypotesen att den läroprocess som sker genom deltagande i utbildning direkt påverkar politiskt deltagande. Utifrån sorteringsmodellen antas att social status främst påverkas av utbildning, men en möjlig förklaring till de till synes motstridiga resultaten i avhandlingen skulle kunna vara att även social status och relativ utbildning framförallt påverkas av tidig socialisation och medfödda förmågor. På så vis skulle hela sambandet kunna drivas av faktorer som opererar före utbildningsval. Och om detta stämmer skulle det vara så att personer från

gynnsamma förhållanden skaffar sig relativt sett hög utbildning i relation till dem i sin omgivning.

Resultaten har betydelsefulla implikationer för forskning om politiskt deltagande. Utbildning är en av de vanligaste kontrollvariablerna inom forskningsfältet, men det saknas en förståelse för exakt vad det är en kontroll för. Även om studierna presenterade här ger några pusselbitar så saknar vi fortfarande en heltäckande förståelse för hur utbildning påverkar politiskt deltagande.

Resultaten har också relevanta policyimplikationer. Ojämnt politiskt deltagande pekas ofta ut som ett demokratiskt problem eftersom det innebär ojämnt inflytande på politiken. I diskussioner om hur man skulle kunna höja medborgarnas politiska deltagande är ett vanligt förekommande argument att öka och förbättra medborgarnas utbildning. Om den konventionella synen på utbildningseffekter vore riktig skulle det också implicera att nivån på politiskt deltagande skulle kunna höjas genom att förlänga och förbättra medborgarnas utbildning. Men om utbildning endast är en proxy för andra faktorer och utbildning därmed i sig saknar direkta effekter på politiskt deltagande är det mindre troligt att förbättrad och förlängd utbildning genererar mer politiskt engagemang i samhället.

Referenser

- Berinsky, A.J. & Lenz, G.S. (2011). Education and political participation: Exploring the causal link. *Political Behavior* 33: 357–373.
- Burden, B. (2009). The dynamic effects of education on voter turnout. *Electoral Studies* 28: 540-549.
- Campbell, D.E. (2009). Civic engagement and education: an empirical test of the sorting model. *American Journal of Political Science* 53: 771–786.
- Dee, T.S. (2004). Are there civic returns to education? *Journal of Public Economics* 88: 1697–1720.
- Gerber, A.S. & Green, D.P. (2012). *Field experiments: Design, analysis, and interpretation*. New York: W.W. Norton.
- Helliwell J. & Putnam R.D. (2007). Education and social capital. *Eastern Economic Journal* 33: 1–19.
- Henderson, J. & Chatfield, S. (2011). Who matches? Propensity scores and bias in the causal effects of education on participation. *Journal of Politics* 73: 646–58.
- Hillygus, D.S. (2005). The missing link: Exploring the relationship between higher education and political behavior. *Political Behavior* 27: 25–47.
- Kam, C.D. & Palmer, C.L. (2008). Reconsidering the effects of education on political participation. *Journal of Politics* 70: 612–31.
- Milligan, K., Moretti, E. & Oreopoulos, P. (2004). Does education improve citizenship? Evidence from the United States and the United Kingdom. *Journal of Public Economics* 88: 1667–1695.
- Nie, N.H., Junn, J. & Stehlik-Barry, K. (1996). *Education and democratic citizenship in America*. Chicago: University of Chicago Press.
- Niemi, R.G. & Hanmer, M. (2010). Voter turnout among college students: New data and a rethinking of traditional theories. *Social Science Quarterly* 91: 301–323.
- Pelkonen, P. (2012). Length of compulsory education and voter turnout: Evidence from a staged reform. *Public Choice* 150: 51–75.
- Persson, M. (2011). An empirical test of the relative education model in Sweden. *Political Behavior* 33: 455–478.

- Persson, M. (2012). Does type of education affect political participation? Results from a panel survey of Swedish adolescents. *Scandinavian Political Studies* 35: 198–221.
- Persson, M. (2013). Is the effect of education on voter turnout absolute or relative? A multi-level analysis of 37 countries. *Journal of Elections, Public Opinion and Parties* 23: 111–133.
- Persson, M. (2014). Testing the relationship between education and political participation using the 1970 British cohort study. *Political Behavior*.
- Persson, M. (2015). Social network position mediates the effect of education on active political party membership. *Party Politics*.
- Persson, M. & Oscarsson, H. (2010). Did the egalitarian reforms of the Swedish educational system equalise levels of democratic citizenship? *Scandinavian Political Studies* 33: 135–163.
- Rosenstone, S.J. & Hansen, J.M. (1993). *Mobilization, participation and democracy in America*. New York: Macmillan.
- Schlozman, K. L., Verba, S. & Brady, H.E. (2012). *The unheavenly chorus: Unequal political voice and the broken promise of American democracy*. Princeton: Princeton University Press.
- Sondheimer, R.M. & Green, D.P. (2010). Using experiments to estimate the effects of education on voter turnout. *American Journal of Political Science* 54: 174–189.
- Tenn, S. (2005). An alternative measure of relative education to explain voter turnout. *Journal of Politics* 67: 271–282.
- Verba, S., Schlozman, K.L. & Brady, H. (1995). *Voice and equality: Civic voluntarism in American politics*. Cambridge: Harvard University Press.
- Wolfinger, R.E. & Rosenstone, S.J. (1980). *Who votes?* New Haven: Yale University Press.

Göteborg Studies in Politics

Utgivare/Editor: Jörgen Westerståhl

1. Westerståhl, Jörgen och Jansson, Carl Gunnar. Politisk press. Studier till belysning av dagspressens roll i Sverige. Scandinavian University Books. 1958.
2. Molin, Björn. Tjänstepensionsfrågan. En studie i svensk partipolitik. Scandinavian University Books. 1965.
3. Berg, Elias. Democracy and the Majority Principle. A study in twelve contemporary political theories. Scandinavian University Books. 1965.
4. Brantgårde, Lennart. Kommunerna och kommunblocksbildningen. Gleerup. 1974.
5. Petersson, Olof. Change in Swedish Political Behavior. Gleerup. 1974.
6. Hjern, Benny. Statsbidrag som styrmotod. Problem vid implementeringen av bostadssocial policy. Gleerup. 1977.
7. Johansson, Folke. Sverige partipolitiseras. Dagspressen som en spegel av politisk utveckling 1896-1908. Gleerup. 1977.
8. Lindahl, Rutger. Broadcasting Across Borders. A study on the role of propaganda in external broadcasts. Gleerup. 1978.
9. Loftsson, Elfar. Island i NATO. Partierna och försvarsfrågan. Författarens Bokmaskin. 1981.
10. Falkemark, Gunnar. Power, Theory & Value. Gleerup. 1982.

Redaktörer/Editors: Bo Särilvik och Lars Strömberg

11. Jonson, Lena. Sovjetisk utreikesdebatt. Politiken mot Västtyskland - grupperingar i sovjetisk press 1975-1981. Dialogos. 1985.
12. Asp, Kent, Hadenius, Stig, Holmberg, Sören, Lindahl, Rutger, Molin, Björn, Petterson, Olof & Weibull, Lennart. Väljare, Partier, Massmedia. Empiriska studier i svensk demokrati. (En vänbok till Jörgen Westerståhl, professor i statskunskap vid Göteborgs universitet 1952-1982). Publica. 1982.

13. Asp, Kent. Mäktiga massmedier. Studier i politisk opinionsbildning. Förlaget Akademilitteratur. 1986.
14. Boström, Bengt-Ove. Samtal om demokrati. Doxa. 1988.
15. Gilljam, Mikael. Svenska folket och löntagarfonderna. En studie i politisk åsiktsbildning. Studentlitteratur. 1988.
16. Holmberg, Sören och Esaiasson, Peter. De folkvalda. En bok om riksdagsledamöterna och den representativa demokratin Sverige. Bonniers. 1988.
17. Nilsson, Iréne. Rumäniens utrikespolitik i modern tid. Dialogos. 1988.
18. Bjereld, Ulf. Svensk Mellanösternpolitik. En studie av Sveriges agerande gentemot konflikterna i Mellanöstern 1947-1985. Carlssons. 1989.
19. Ohlsson, Anders. Politiska nyheter till nytta och nöje. En studie av varför vi tar del av nyheter om politik i press, radio och TV. Almqvist & Wiksell International. 1989.
20. Sandberg, Mikael. Learning from Capitalists: A Study of Soviet Assimilation of Western Technology. Almqvist & Wiksell International. 1989.
21. Norell, Per-Owe. De kommunala administratörerna. En studie av politiska aktörer och byråkratiproblematik. Studentlitteratur. 1989.
22. Esaiasson, Peter. Svenska valkampanjer 1866-1988. Allmänna förlaget. 1990.
23. Falkemark, Gunnar och Westdahl, Peter. Att offra Västkusten. Det politiska och rättsliga spelet kring ScanLink och motorvägsbygget i Bohuslän. Rabén & Sjögren. 1991.
24. Lindgren, Lena. Local Government Goes South: A Study of Swedish Development Assistance in the Field of Public Administration. Department of Political Science, Gothenburg University. 1991.
25. Jónasdóttir, Anna G. Love Power and Political Interests. Towards a Theory of Patriarchy in Contemporary Western Societies. Högskolan i Örebro 1991.
26. Hinnfors, Jonas. Familjepolitik. Samhällsförändringar och partistrategier 1960-1990. Almqvist & Wiksell International. 1992.
27. Demker, Marie. I nationens intresse? Gaullismens partiideologi 1947-1990. Nerenius & Santérus. 1993.

28. Montin, Stig. Swedish Local Government in Transition. A Matter of Rationality and Legitimacy. Högskolan i Örebro. 1993.
29. Westerståhl, Jörgen (red). Person och parti. Studier i anslutning till personalvalskommitténs betänkande ökat personval. SOU 1993:63.
30. Bennulf, Martin. Miljöopinionen i Sverige. Dialogos. 1994.
31. Oskarson, Maria. Klassröstning i Sverige - Rationalitet, lojalitet eller barslentrian. Nerenius & Santérus. 1994.
32. Olsson, Jan. Den lokala näringspolitikens politiska ekonomi. En jämförande kommuntypsstudie. Högskolan i Örebro. 1995.

Redaktör/Editor: Bo Rothstein

33. Bjereld, Ulf och Demker, Marie. Utrikespolitiken som slagfält. De svenska partierna och utrikesfrågorna. Nerenius & Santérus. 1995.
34. Demker, Marie. Sverige och Algeriets frigörelse 1954-1962. Kriget som förändrade svensk utrikespolitik. Nerenius & Santérus. 1996.
35. Hedlund, Gun. "Det handlar om prioriteringar." Kvinnors villkor och intressen i lokal politik. Högskolan i Örebro. 1996.
36. Roth, Per-Anders. Riket, valkretsen och hemkommunen. Lokal och regional representation i den svenska riksdagens sista andra kammare 1969. University of Gothenburg, Department of political science. 1996.
37. Boström, Bengt-Ove. Homo Spiritus. Två berättelser om människan, politiken och vetenskapen. Nerenius & Santérus. Stockholm 1996.
38. Nilsson, Iréne. Vägen mot EU. Europarörelsen 1923-1950. SNS Förslag. 1996.
39. Hansson, Gunnar. Dogm eller arbetshypotes? Den unge Wigforss och det socialistiska samhällsprojektet. Brutus Östlings Bokförlag Symposion. 1997.
40. Johansson, Vicki. Vem gör vad, när och var? Omsorgens organiseringsformer i kommunerna och kvinnors och mäns omsorgsarbetsdelning. Publica. 1997.
41. Salih, Khaled. State-Making. Nation-building and the Military. Iraq, 1941-58. University of Gothenburg, Department of political science. 1996

42. Blomgren, Anna-Maria. Nyliberal politisk filosofi - En kritisk analys av Milton Friedman, Robert Nozick och F.A. Hayek. Nya Doxa. 1997.
43. Sundin, Alf. Självstyrelsens paradoxer. En studie av den kommunala självstyrelsens förutsättningar och restriktioner inom plan- och byggsektorn. University of Gothenburg, Department of political science. 1997
44. Choe, Yonhyok. How to Manage Free and Fair Elections - A Comparison of Korea, Sweden and the United Kingdom. University of Gothenburg, Department of political science. 1997.
45. Darnolf, Staffan. Democratic Electioneering in Southern Africa - The Contrasting Cases of Botswana and Zimbabwe. University of Gothenburg, Department of political science. 1997.
46. Widfeldt, Anders. Linking Parties with People? Party Membership in Sweden 1960-1994. University of Gothenburg, Department of political science. 1997.
47. Bjereld, Ulf. Hjalmarsonaffären. Ett politiskt drama i tre akter. Nerenius & Santerus. 1997.
48. Demker, Marie. Religion och politik. SNS-förlag. 1998.
49. Räftegård, Curt. Pratet som demokratiskt verktyg. Om möjligheten till en kommunikativ demokrati. Gidlunds. 1998.
50. Malmström, Cecilia. Regionen, makten och härligheten - Regionala partier i västeuropa. SNS förlag. 1998.
51. Strandberg, Urban. Debatten om den kommunala självstyrelsen 1962-1994. Gidlunds. 1998.
52. Szücs, Stefan. Democracy in the Head: A Comparative Analysis of Democratic Leadership Orientations Among Local Elites in Three Phases of Democratization. Livréna AB. 1998.
53. Wängnerud, Lena. Politikens andra sida. Om kvinnorepresentation i Sveriges riksdag. University of Gothenburg, Department of political science. 1998.
54. Oscarsson, Henrik. Den svenska partirymden. Väljarnas uppfattningar av konfliktstrukturen i partisystemet 1956-1996. University of Gothenburg, Department of political science. 1998.
55. Hagevi, Magnus. Bakom riksdagens fasad. Akademiförlaget Corona. 1998.

56. Blomgren, Roger. Staten och filmen. Svensk filmpolitik 1909-1993. Gidlunds. 1998.
57. Rundqvist, Mikael. Samhällets tvåsidighet. Aktör-struktur i tre forskningsansatsers program och tillämpningar. University of Gothenburg, Department of political science. 1998.
58. Bjereld, Ulf. Kön och politiskt våld. Svenska attityder under efterkrigstiden. Gidlunds förlag. 1998.
59. Eythórsson, Grétar. Kommunindelningspolitik i Island. Staten, kommunerna och folket om kommunsammanslagningar. Göteborgs universitet: CEFOS. 1999.
60. Demker, Marie och Malmström, Cecilia. Ingenmansland? Svensk immigrationspolitik i utrikespolitisk belysning. Studentlitteratur. 1999.
61. Löden, Hans. För säkerhets skull. Ideologi och säkerhet i svensk utrikespolitik 1950-1975. University of Gothenburg, Department of political science. 1999.
62. Bjereld, Ulf, Demker, Marie och Hinnfors, Jonas. Varför vetenskap? Om vikten av problem och teori i forskningsprocessen. Studentlitteratur. 1999.
63. Ekengren, Ann-Marie. Av hänsyn till folkrätten? Svensk erkännandepolitik 1945-1995. Nerenius & Santerus. 1999.
64. Lagergren, Fredrika. På andra sidan välfärdsstaten. En studie i politiska idéers betydelse. Brutus Östlings Bokförlag Symposion. 1999.
65. Håkansson, Nicklas. Valretorik: Om politiskt språk i partipropagandan. University of Gothenburg, Department of political science. 1999.
66. Bokenstrand, Cecilia. Den politiska budgeten. Om nya kommunala budgetprinciper och budgeten som process för dialog. Göteborgs universitet: CEFOS. 2000.
67. Marton, Susan. The Mind of the State: The Politics of University Autonomy in Sweden, 1968-1998. University of Gothenburg, Department of political science. Göteborg 2000.
68. Brodin, Anna. Getting politics right - Democracy promotion as the new conflict issue in foreign aid policy. University of Gothenburg, Department of political science. 2000.

69. Bjereld, Ulf. Staten och det goda livet. En bok om moral och politik. Santérus förlag. 2000.
70. Uhrwing, Marie. Tillträde till maktens rum: Om intresseorganisationer och miljöpolitiskt beslutsfattande. Gidlunds förlag. 2001.
71. Holmberg, Sören, Hedberg, Per, Oscarsson, Henrik, Bennulf, Martin, Kumlin, Staffan, Oskarson, Maria, Lindahl, Rutger, Brothén, Martin. EuropaOpinionen, (rapport nr 19 i Statistiska centralbyråns skriftserie Valundersökningar) University of Gothenburg, Department of political science. 2001.
72. Andersson, Hans. Homo Nordicus? Om danska, norska och svenska tjänstemäns och förtroendevaldas identiteter. University of Gothenburg, Department of political science. 2001.
73. Krantz, Petra. Att färdas som man lär? Om miljömedvetenhet och bilåkande. Gidlunds förlag. 2001.
74. Lindvert, Jessica. Feminism som politik. Sverige och Australien 1960-1990. Boréa Bokförlag. 2002.
75. Brothén, Martin. I kontakt med omvärlden. Riksdagsledamöterna och internationaliseringen. SNS förlag. 2002.
76. Nilsson, Iréne. Rumänien och demokratins förutsättningar. Carlssons. 2002.
77. Kjellgren Hanna. Staten som informatör eller propagandist? Om statssyners betydelse i svensk informationspolitik. University of Gothenburg, Department of political science. 2002.
78. Kumlin, Staffan. The Personal and the Political. How Personal Welfare State Experiences Affect Political Trust and Ideology. University of Gothenburg, Department of political science. 2002
79. Carlsson Jagers, Sverker. Justice, Liberty and Bread – For All? On the Compatibility between Sustainable Development and Liberal Democracy. University of Gothenburg, Department of political science. 2003
80. Anthonsen, Mette. Decisions on Participation in UN Operations: Do Media Matter? - Danish and Swedish Response to Intra State Conflicts in the 1990s. University of Gothenburg, Department of political science. 2003.

81. Karlsson, Lars. Konflikt eller harmoni? Individuella rättigheter och ansvarsutkrävande i svensk och brittisk sjukvård. University of Gothenburg, Department of political science. 2003.
82. Schierenbeck, Isabell. Bakom välfärdsstatens dörrar. Boréa bokförlag. 2003.
83. Brothén, Martin (red). Svenska poströstare. (Rapport nr 20 i Statistiska centralbyråns skriftserie Valundersökningar; University of Gothenburg, Department of political science. 2003.
84. Lindvall, Johannes. The Politics of Purpose: Swedish Economic Policy After the Golden Age. University of Gothenburg, Department of political science. 2004.
85. Stensöta, Helena. Den empatiska staten. Jämställdhetens inverkan på daghem och polis 1950-2000. University of Gothenburg, Department of political science. 2004.
85. Jarl, Maria. En skola i demokrati? Föräldrarna, kommunen och dialogen. University of Gothenburg, Department of political science. 2004.
87. Dahlström, Carl. Nästan välkomna. Invandrapolitikens retorik och praktik. University of Gothenburg, Department of political science. 2004.
88. Bendz, Anna. I välfärdsstatens hägn. Autonomi inom arbetslöshetsförsäkringen. University of Gothenburg, Department of political science. 2004.
89. Jonasson, Ann-Kristin. At the Command of God? On the Political Linkage of Islamist Parties. University of Gothenburg, Department of political science. 2004.
90. Naurin, Daniel. Dressed for Politics. Why increasing transparency in the European Union will not make lobbyists behave any better than they already do. University of Gothenburg, Department of political science. 2004.
91. Bjereld, Ulf och Marie Demker. I Vattumannens tid? En bok om 1968 års auktoritetsuppror och dess betydelse i dag. Hjalmarson & Högberg Förlag, 2005
92. Bjereld, Ulf, Marie Demker, Ann-Marie Ekengren och Jan Ekecrantz (red). Det hyperindividualiserade samhället? Boréa Förlag. 2005.
93. Eriksson, Lina. Economic Man - The Last Man Standing. University of Gothenburg, Department of political science. 2004.

94. Norén, Ylva. Att förklara politiskt förtroende: Betydelsen av socialt kapital och rättvisa procedurer. University of Gothenburg, Department of political science. 2005.
95. Bauhr, Monika. Our Common Climate. How Consensual Expert Ideas Shape Global Public Opinion. University of Gothenburg, Department of political science. 2005.
96. Niklasson, Birgitta. Contact Capital in Political Careers. Gender and Recruitment of Parliamentarians and Political Appointees. University of Gothenburg, Department of political science. 2005.
97. Grimes, Marcia. Democracy's Infrastructure: The Role of Procedural Fairness in Fostering Consent. University of Gothenburg, Department of political science. 2005.
98. Galaz, Victor. Power in the Commons: The Politics of Water Management Institutions in Chile and Sweden. University of Gothenburg, Department of political science. 2005.
99. Stålgren, Patrik. Worlds of Water: Worlds Apart. How Targeted Domestic Actors Transform International Regimes. University of Gothenburg, Department of political science. 2006.
100. Bjereld, Ulf och Marie Demker. Bland utlänningar, spioner och främmande element. Svensk säkerhetstjänst och konflikterna i Nordafrika och Mellanöstern. Lund: Förlaget Historiska Media. 2006.
101. Brommesson, Douglas. Från Hanoi till Bryssel - moralsyn i deklarerad svensk utrikespolitik 1969-1996. Santérus förlag. 2007.
102. Berlin, Daniel. Green Power Generators. How the Political Stakes of Environmental Conventions Make Some NGO:s More Fit for Power than Others. University of Gothenburg, Department of political science. 2007.
103. Ekman, Tiina. Demokratisk kompetens. Om gymnasiet som demokratiskola. University of Gothenburg, Department of political science. 2007.
104. Berg, Linda. Multi-level Europeans. The Influence of Territorial Attachments on Political Trust and Welfare Attitudes. University of Gothenburg, Department of political science. 2007.

105. Möller, Ulrika. *The Prospects of Security Cooperation: A Matter of Relative Gains or Recognition? India and Nuclear Weapons Control*. University of Gothenburg, Department of political science. 2007.
106. Spehar, Andrea. *How Women's Movements Matter: Women's Movements Strategies on Gender Policy Formation in Post-communist Croatia and Slovenia*. University of Gothenburg, Department of political science. 2007.
107. Friberg Fernros, Henrik. *I gränlandet till liv och död: Om människovärdet och den offentliga maktens koherens*. University of Gothenburg, Department of political science. 2007.
108. Göran Duus-Otterström. *Punishment and Personal Responsibility*. University of Gothenburg, Department of political science. 2007.
109. Demker, Marie. *Colonial power and National identity. Pierre Mendès France and the history of French decolonization*. Santérus förlag. 2007.
110. Sjöstedt, Martin. *Thirsting for Credible Commitments. How Secure Land Tenure Affects Access to Drinking Water in sub-Saharan Africa*. University of Gothenburg, Department of political science. 2008.
111. Persson, Anna. *Multiculturalism in the politics of taxation: The impact of ethnic group rights and assimilation on patterns of compliance and defiance to the nation-state project*. University of Gothenburg, Department of political science. 2008.
112. Marie Demker och Ulf Bjereld. *Kampen om kunskapen. Informationssamhällets politiska skiljelinjer*. Hjalmarson & Högberg. 2008.
113. Bågenholm, Andreas. *Understanding Governmental Legislative Capacity. Harmonization of EU legislation in Lithuania and Romania*. University of Gothenburg, Department of political science. 2008.
114. Karlsson, Johan. *Democrats without Borders? A Critique of Transnational Democracy*. University of Gothenburg, Department of political science. 2008.
115. Martinsson, Johan. *Economic Voting and Issue Ownership. An Integrative Approach*. University of Gothenburg, Department of political science. 2009.
116. Johansson Heinö, Andreas. *Hur mycket mångfald tål demokratin? Demokratiska dilemman i ett mångkulturellt Sverige*. Gleerups. 2009.

117. Dahlberg, Stefan. Voters' Perceptions of Party Politics – A Multilevel Approach. University of Gothenburg, Department of political science. 2009.
118. Naurin, Elin. Promising Democracy. Parties, Citizens and Election Promises. University of Gothenburg, Department of political science. 2009.
119. Solevid, Maria. Voices from the Welfare State. Dissatisfaction and Political Action in Sweden. University of Gothenburg, Department of political science. 2009.
120. Anthonsen, Mette & Sverker C. Jagers (red.). Rätt grönt – Vänbok till Lennart J. Lundqvist. 2009.
121. Zannakis, Mathias. Climate Policy as a Window of Opportunity. Sweden and Global Climate Change. University of Gothenburg, Department of political science. 2010.
122. Nilsson, Marco. War and Unreason. Bounded Learning Theory and War Duration. University of Gothenburg, Department of political science. 2010.
123. Fredriksson, Anders. Marknaden och lärarna. Hur organiseringen av skolan påverkar lärares offentliga tjänstemannaskap. University of Gothenburg, Department of political science. 2011.
124. Bjereld, Ulf och Marie Demker. Den nödvändiga politiken: Makt och motstånd i en individualiserad tid. University of Gothenburg, Department of political science. 2011.
125. Öhberg, Patrik. Politiker med karriärambitioner – en omöjlig självklarhet. En studie om karriärambitionernas betydelse i den representativa demokratin. University of Gothenburg, Department of political science. 2011.
126. Kokkonen, Andrej. Bedroom Politics. How family policies affect women's fertility and union formation decisions. University of Gothenburg, Department of political science. 2011.
127. Sjögren, Fredrik. Den förhandlade makten. Kulturella värdekonflikter i den svenska skolan. University of Gothenburg, Department of political science. 2011.
128. Andersson, Klas. Deliberativ undervisning – en empirisk studie. University of Gothenburg, Department of political science. 2012.
129. Boräng, Frida. National Institutions International Migration. Labour Markets, Welfare States and Immigration Policy. University of Gothenburg, Department of political science. 2013.

130. Ribbhagen, Christina. *Technocracy within Representative Democracy: Technocratic Reasoning and Justification among Bureaucrats & Politicians*. University of Gothenburg, Department of political science. 2013.
131. Hyrén, Johan. *Självskapelseetik bortom Foucault: En rättviseteori för ett mångkulturellt, liberalt och demokratiskt samhälle*. University of Gothenburg, Department of political science. 2013.
132. Cornell, Agnes. *Institutional Impediments and Reluctant Actors – The Limited Role of Democracy Aid in Democratic Development*. University of Gothenburg, Department of political science. 2013.
133. Dahlberg, Stefan, Henrik Oscarsson and Lena Wängnerud (red). *Stepping Stones: Research on Political Representation, Voting Behavior and Quality of Government*. University of Gothenburg, Department of political science. 2013.
134. Persson, Mikael. *Does Education Cause Participation in Politics?* University of Gothenburg, Department of Political Science. 2013.

